

Услугата „Проверка на получателя“: Сигурност и доверие при плащанията в Европа

ЗА НОВАТА УСЛУГА „ПРОВЕРКА НА ПОЛУЧАТЕЛЯ“, КОЯТО ЩЕ СЕ ПРЕДЛАГА КАТО ЧАСТ
ОТ ЕВРОПЕЙСКАТА СХЕМА VERIFICATION OF PAYEE (VOP) ОТ ОКТОМВРИ 2025 Г., РАЗКАЗВА
ВАНЯ ГАНЕВА, ДИРЕКТОР „ПЛАТЕЖНИ УСЛУГИ“ В БОРИКА АД



БОРИКА е сред първите организации, регистрирани като RVM в Европа. Какво означава това за вас?

Ролята на БОРИКА като Routing and Verification Mechanism (RVM), или с други думи „гоставчик на VoP решения“, е естествено продължение на нашата мисия – да осигуряваме надеждна, сигурна и иновативна инфраструктура за платежните услуги в страната. Ре-

гистрацията ни в рамките на схемата Verification of Payee (VoP) на Европейския платежен съвет (ЕПС) е признание, че отговаряме на най-високите стандарти в Европа.

Като ключов компонент от Регламента за незабавни плащания (IPR) на ЕС, услугата „Проверка на получателя“ (Verification of Payee) цели да повиши сигурността и прозрачността на плаща-

нията в Европа. Когато през март 2025 г. ЕПС стартираха сертификационния процес за квалифицирани RVM, БОРИКА не се поколеба да се включи в процеса за оценка и сертификация. Нашата цел беше максимално бързо да отговорим на нуждите и очакванията на доставчиците на платежни услуги (ДПУ) в България в ролята на техен технологичен партньор.

Услугата „Проверка на получателя“ стартира пилотно през октомври. Какво точно ще предлага тя и какви участници ще се включат в първата фаза?

Технически услугата „Проверка на получателя“ изисква доставчикът на платежни услуги да изпрати заявка с IBAN и име на получателя, предоставени от платеца. ДПУ на получателя отговаря дали има пълно, близко или няма съответствие. Това позволява на платеца да направи информиран избор, преди да извърши плащането. Всички заявки и отговори се съхраняват за потенциални спорове и проследяване на измами.

Услугата „Проверка на получателя“ е задължителна за всички SEPA плащания, не само за незабавните. Доставчиците на платежни услуги трябва да я предлагат за всичките си канали, което е сериозно предизвикателство за тях, защото е свързано с промени в интерфейсите и процесите. Освен готовността на всички канали клиентите очакват проверката да е почти мигновена, така че бързите отговори пряко влияят върху клиентското преживяване. Управлението на потребителския опит също е от значение. Некоректни резултати „no match“ могат да объркат клиентите, така че са нужни и разяснителни кампании. Затова изборът на подходящ RVM доставчик е ключов за успешното внедряване на услугата при ДПУ. Доставчиците на платежни услуги в България са свикнали да разчитат на БОРИКА като доказан технологичен партньор, прехвърляйки към дружеството разработката на някои технически решения, докато те се фокусират върху качествено обслужване на техните клиенти.

Четири банки са заявили желание да стартират услугата като пилотни участници от октомври 2025 г., с цел навременна подготовка преди регулаторното изискване да влезе в сила за Република България.

Много доставчици на платежни услуги са притеснени от сложността на услугата „Проверка на получателя“. Какво предлага БОРИКА, за да улесни внедряването за тях?

Нашето решение е „под ключ“ – предлагаме три възможни варианта, които изцяло отговарят на нуждите на ДПУ в страната и извън нея. Проверките са в реално време с 24/7 достъпност на услугата. Тя включва комуникация с останалите ДПУ и/или RVM доставчици в Европа, сигурни интерфейси, модул за проверка на съвпадението между IBAN и име и др. Освен задължителния набор от функционалности по изисквания на

ми – особено при транзакции в реално време, които се приемат или отказват за няколко секунди. Решенията за „Проверка на получателя“, въведени за първи път в Нидерландия, Обединеното кралство и други страни още през 2018 г., са доказали своята ефективност както в ограничаването на измамите, така и в намаляването на грешно насочените плащания. Холандските банки съобщават за 81% спад в случаите на измами,

ОПИТЪТ ОТ ДРУГИ ДЪРЖАВИ ПОКАЗВА, ЧЕ УСЛУГАТА „ПРОВЕРКА НА ПОЛУЧАТЕЛЯ“ МОЖЕ ДА НАМАЛИ НЯКОИ ВИДОВЕ ИЗМАМИ С НАД 70%.

Регулацията БОРИКА предоставя като част от решението си и допълнителни услуги като извличане на BIC от IBAN и групов (batch) заявка за проверка. Има опция доставчиците на платежни услуги да съхраняват необходимата информация при нас, прехвърляйки цялата отговорност за проверката и отговора към БОРИКА. Скоростта на проверката е от ключово значение: целият процес от заявката до отговора към клиента трябва да бъде завършен за максимум 5 секунди, като целта е 1 секунда. Това изискване може да наложи модернизация на системите на ДПУ, така че те основателно избират варианта със съхранение на данни при нас, спестявайки усилия по интеграция, тестове и регулаторно съответствие.

Какви ползи очакваме да донесе услугата „Проверка на получателя“ за крайния потребител?

Основната полза е сигурност. Услугата „Проверка на получателя“ ще намали риска потребителят да преведе пари на грешен получател или да стане жертва на измама. Клиентът ще получава потвърждение дали въведеният IBAN принадлежи на лице/организация с очакваното име.

Услугата „Проверка на получателя“ конкретно се фокусира върху сигурността чрез потвърждаване на името на получателя спрямо IBAN преди осъществяване на плащането. Това намалява риска от грешни преводи и изма-

ми – особено при измами с фактури, а потребителите отчитат 67% намаление на грешно насочени плащания. За корпоративните клиенти грешните плащания по фактури са намалели с 50%.

ЕПС подчертава, че проверката на получателя е и мярка срещу измами. Смятате ли, че това ще има видим ефект в България?

Опитът от други държави показва, че услугата „Проверка на получателя“ може да намали случаите на АРР измами (authorized push payment fraud) с над 70%. Във Великобритания например въвеждането на подобна услуга е довело до рязък спад на инциденти. Очакваме и у нас това да има положителен ефект – особено при по-възрастните и по-уязвимите потребители.

Какво научихте от опита на други държави, който прилагате у нас?

Ключовият урок е, че услугата трябва да е бърза и лесна за интегриране, но същевременно надеждна и прозрачна. В Нидерландия решението се прилага от над 5 години и вече е интегрална част от банковите приложения.

И накрая – ако трябва да опишете услугата „Проверка на получателя“ с една дума, коя ще бъде тя и защо?

Доверие. Защото услугата „Проверка на получателя“ връща усещането за сигурност в една все по-дигитална финансова среда.